

Promocja książki *Mirabelka* Cezarego Harasimowicza – powieści, która połączyła pokolenia

Anna Bukowska

Wydawnictwo Zielona Sowa

Akcję promocyjną wokół *Mirabelki* cechuje duża różnorodność oraz innowacyjność. Przede wszystkim unikalny jest okres, w jakim jest prowadzona. Od premiery książki minął już ponad rok. Promocja rozpoczęła się na kilka miesięcy przed premierą i była zaplanowana do końca 2019 roku. Pamiętajmy, że *Mirabelka* to pojedynczy tytuł, a nie seria. Działania kierowane są do wszystkich grup społecznych. Wyjątkowa jest też skala akcji – warsztaty, które – jak chyba nigdy dotąd – „opanowały” całą Polskę.

W niecodziennych wydarzeniach (mural, sadzenie mirabelki) brało udział wydawnictwo, a obecność książki była mocno wyeksponowana. W przypadku promocji *Mirabelki* możemy zatem mówić o innowacyjności i różnorodności działań (choćby spektakl, spotkania na temat procesu pracy ilustratora nad tym konkretnym tytułem, obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości). Co więcej, udało się zaangażować przy tym tytule naprawdę ważne dla Warszawy, Muranowa nazwiska. Można powiedzieć, że promotorka wykorzystała wszystkie nadarzające się okazje, by mówić i pokazywać *Mirabelkę*. W działaniach ważną rolę odgrywa też aspekt charytatywny, którego finał zaplanowano na koniec 2019 roku.

Zacznijmy jednak od początku...

Na kilka miesięcy przed premierą Anna Bukowska zamówiła u Beaty Chomątowskiej „Vademecum *Mirabelki*” (http://lustrobiblioteki.pl/wp-content/uploads/2018/07/vademecum-mirabelki_interaktywny.pdf, dostęp: 2019-09-10), które miało na celu przybliżenie zainteresowanym czytelnikom postaci i miejsc, które pojawiły się w powieści. Niektóre z nich zniknęły przecież na zawsze z mapy Muranowa. Dodatkowo udało się zrealizować wywiad video z autorem (<https://www.youtube.com/watch?v=IFb2XaYn8Cs>)

- wyprawę po wybranych miejscach, w których rozgrywała się akcja książki, w tym miejsce, gdzie rosła TA Mirabelka. Marta Kurczewska, ilustratorka książki, przygotowała dodatkowo rysunki dwóch map Muranowa - przedwojennego i współczesnego. Te dodatkowe materiały idealnie sprawdzały się podczas warsztatów, ale i w szkołach podczas lekcji związanych z *Mirabelką*.

Firma „Storytel” zrealizowała nagranie audiobooka powieści Cezarego Harasimowicza. Głosu użyczyła Grażyna Wolszczak, która była emocjonalnie związana z książką (prywatnie życiowa partnerka Autora). To wszystko się udało!

„Mirabelka - kiełkująca historia w 100licy”, czyli warsztaty wokół powieści

Anna Bukowska była inicjatorką warsztatów na podstawie powieści Cezarego Harasimowicza. Lustro Biblioteki stworzyło scenariusz i było nie tylko współorganizatorem tego przedsięwzięcia (<http://lustrobiblioteki.pl/mirabelka-kiełkujaca-historia-w-100licy/>), ale również koordynatorem działań. Popularność akcji przeszła najśmielsze oczekiwania. Wzięło w niej udział ponad 700 bibliotek z całej Polski. Warszawskie biblioteki dostały komplet materiałów (scenariusz, mapy, zakładki, dyplomy, plakaty i egzemplarze książki). Pozostałe pobierały materiały przez Internet. W warsztatach brały udział nie tylko dzieci, ale także seniorzy, osoby niepełnosprawne oraz całe rodziny. *Mirabelka* w sposób uniwersalny, międzypokoleniowy i ponad wszelkimi podziałami pokazywała, czym jest miłość, czym jest siła korzeni, a także to, że nie możemy żyć w oderwaniu od historii miejsca, w którym żyjemy. Te warsztaty po wielokroć inspirowały też lokalne społeczności do poszukiwań historii ich okolicy. Nie raz sadzono również mirabelki i inne gatunki drzew. Nie sposób też przecenić terapeutycznej wartości mirabelkowych warsztatów - w ich trakcie nierzadko rozmawiano o tym, co jest dla nas ważne, czym jest miłość, rodzina. Co więcej, te spotkania stawały się przyczynkiem do późniejszych rozmów dzieci już w gronie najbliższych. Podsumowując: ponad 700 bibliotek z całej Polski (choć mogłoby się wydawać, że to historia lokalna) zorganizowało jeden lub kilka warsztatów. To oznacza, że w sumie zorganizowanych zostało więcej niż półtora tysiąca spotkań, w których udział wzięło kilkanaście tysięcy osób. Na cele warsztatów i innych wydarzeń związanych z *Mirabelką* wydawnictwo przekazało do dzisiaj 394 bezpłatne egzemplarze książki. Dla bibliotek była też przygotowana specjalna oferta na ten właśnie tytuł.

Spotkania autorskie

Jedno z pierwszych spotkań autorskich poświęconych *Mirabelce* odbyło się w księgarni Radio Telewizja, na warszawskim Muranowie, w dość bliskim sąsiedztwie miejsca, w którym rosła TA Mirabelka. Spotkanie poprowadziła Monika Tutak, dziennikarka związana z Muranowem. Były też

liczne spotkania autorskie w bibliotekach w całym kraju, w Empikach, ale też w małych kameralnych księgarniach. Cezary Harasimowicz był gościem Big Book Festival w 2018 roku. Spotkanie, które poprowadziła Weronika Wawrzukowicz, zostało zwieńczone posadzeniem drzewka. **Bo nie zawsze chodzi o Mirabelkę. Czasami chodzi o symbol.** Jesienią autor pojechał m.in. do Oświęcimia, który również pojawia się w *Mirabelce*.

Nie zapominajmy o ilustratorce książki - Marcie Kurczewskiej. Ona też aktywnie uczestniczyła i wciąż uczestniczy w wydarzeniach związanych z *Mirabelką*. Wydawnictwo postanowiło wykorzystać również potencjał ilustratorki, a nie tylko samego autora. W przypadku tej książki ilustracje są przecież bardzo ważne. Praca nad nimi była ciekawym procesem. Annie Bukowskiej udało się uzyskać inspirujące przedwojenne zdjęcia oraz szkice. Dzięki temu uczestnicy spotkań mogli zaznajomić się z poszczególnymi etapami pracy ilustratora. Dzieci mogły też porównać, nie tylko na mapach, jak bardzo zmieniła się Warszawa.

Wybrane spotkania prowadziła Anna Bukowska, ponieważ zna autora, ilustratorkę, bo potrafi zainteresować czytelników w każdym wieku, ale też - a może nawet przede wszystkim - czuje misję *Mirabelki*.

Mural, sadzenie mirabelki, performatywne czytanie

W lipcu 2018 roku na ulicy Dzielnej 15 w Warszawie został odsłonięty mural poświęcony *Mirabelce*. W spotkaniu uczestniczył nie tylko autor, ale również Hanna Krall, której reportaż *Obecność* stał się po części inspiracją do powstania powieści Harasimowicza. Do dzisiaj dziennikarze chętnie rozmawiają z autorem i z ilustratorką o *Mirabelce*, bo to temat ciekawy - historia drzewa, które rosło przez kilkadziesiąt lat i było świadkiem burzliwych losów naszej stolicy, aż nagle, w 2016 roku, zostało ścięte, a potem okazało się, że *Mirabelka* wróci do Polski, na Muranów. Nie Ta *Mirabelka*, ale jej rodzina... TA DRUGA *Mirabelka* (pestki od TEJ MIRABELKI wywiózł 30 lat temu do USA mieszkaniec dawnych Nalewek). Spotkanie z twórcami powieści, które poprowadziła Beata Chomątowska, zostało zakończone uroczystym zasadzeniem TEJ DRUGIEJ *Mirabelki*, przy Stacji Muranów, 22 września 2018 roku. Drzewko przeżyło zimę i do dzisiaj ma się dobrze. Zapuszcza korzenie i pisze ciąg dalszy „mirabelkowej opowieści”. A może to już nie drzewko pisze ciąg dalszy, ale ludzie, którym chce się robić coś więcej niż trzeba?

W czerwcu 2019 roku, podczas Big Book Festivalu, mogliśmy posłuchać fragmentów *Mirabelki*, czytanych z udziałem na role. Całość wyreżyserował Tomasz Cyz, oprawą muzyczną zajął się Janusz Prusinowski.

Również w czerwcu 2019 roku, podczas imienin Jana Kochanowskiego, odbył się spektakl - czytanie performatywne powieści Harasimowicza z udziałem nie tylko aktorów, ale również muzyków. Historia zatoczyła koło... W *Mirabelce* towarzyszymy bohaterom w Ogrodzie Krasińskich:

podczas spacerów, odpoczynku, modlitwy, czytania poezji. Dokładnie w tym ogrodzie, 29 czerwca mogliśmy przenieść się w czasie...

Usłyszeć świat - usłyszeć Mirabelkę

Anna Bukowska od dłuższego czasu myślała o zorganizowaniu akcji charytatywnej. Dzieci, bohaterowie powieści Cezarego Harasimowicza, słyszały Mirabelkę i rozmawiały z nią. Wydawnictwo pragnie, by o stowarzyszeniu „Usłyszeć Świat” usłyszał właśnie cały świat. Usłyszał i pomógł. To stowarzyszenie tworzą terapeuci, którzy od kilkunastu lat rehabilitują dzieci i młodzież – niesłyszące lub z niedosłuchem. Dzieci, które przyjeżdżają z całej Polski, rehabilitowane są od pierwszych miesięcy życia. Tylko systematyczna rehabilitacja daje szansę na normalne życie i mówienie. Dlatego tej akcji będzie przyświecać hasło: „Usłyszeć świat – usłyszeć Mirabelkę”. Pewnie łatwiej i wygodniej byłoby wybrać jakąś znaną fundację. Promotorka miała przeświadczenie, że większej organizacji będzie łatwiej pozyskać środki. Tam są pracownicy, którzy odpowiadają za tzw. obszar fundraisingu. W stowarzyszeniu „Usłyszeć Świat” nie ma takich osób, nie ma też nikogo, kto by odpowiadał za komunikację w mediach. To również miało znaczenie przy wyborze beneficjenta.

Ludzie wielkiego serca

Dzięki Witoldowi Fizycie, mieszkańcowi Muranowa, który co roku ze swoją mamą gotował kompoty z mirabelek z TEGO właśnie drzewa, Anna Bukowska jest w posiadaniu dwóch OSTATNICH kompotów z TAMTEJ MIRABELKI. Chodzi tu o wartość symboliczną, sentymentalną, pretekst, by komuś pomóc. Co jeszcze udało się pozyskać do planowanej aukcji charytatywnej? Marta Kurczewska przekazała na ten szczytny cel dwie oryginalne, namalowane odręcznie ilustracje z książki. Będą też do wylicytowania egzemplarze powieści, oczywiście z dedykacjami. Skoro już jest minispektakl na podstawie *Mirabelki*, grzechem byłoby go nie wykorzystać podczas aukcji. Zarówno reżyser – Tomasz Cyz, jak kompozytor i muzyk – Janusz Prusinowski, ale też WSZYSCY zaangażowani w *Mirabelkę* aktorzy, zgodzili się wystąpić przed wychowankami Stowarzyszenia.

Podsumowanie

Co kryje się za sukcesem *Mirabelki*? Poruszająca, ciekawa historia, wyjątkowe ilustracje, przesłanie książki, fakt, że ukazała się w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, jej uniwersalność (dla dzieci, ale i dla dorosłych czytelników). Coś jeszcze? Przekonanie, że dzięki tej książce kilka osób zainteresuje się historią, swoją lokalną społecznością, kilka osób zrozumie, że pochodzenie czy wyznanie nie może być powodem do dyskryminacji. Skoro żyjemy na jednej ziemi, to jesteśmy braćmi. Podczas promocji książki osoby zaangażowane w działania muszą być pewne, że to, co

robią, ma sens. Jakież to wspaniałe uczucie, kiedy widzisz, że twój entuzjazm jest zaraźliwy i że każdego dnia przybywa propagatorów *Mirabelki*.

***Mirabelka*, Cezary Harasimowicz, ilustracje Marta Kurczewska - dotychczas zdobyte nagrody, wyróżnienia i nominacje:**

- Nagroda Literacka m.st. Warszawy;
- Wydarzenie Roku Magazynu Literackiego Książki za książkę, ale i działania wokół niej: symbol spajania pokoleń i pamięci o losach Polski;
- Nagroda Główna w konkursie Świat Przyjazny Dziecku (konkurs organizowany przez Komitet Ochrony Praw Dziecka);
- Wyróżnienie w konkursie „Książka Roku” Polskiej Sekcji IBBY;
- Nominacja w Plebiscycie „Książka Roku 2018” serwisu Lubimyczytac.pl;
- Nominacja w konkursie Przecinek i Kropka;
- Nominacja w konkursie Żółta Ciżemka;
- Finalistka w konkursie „ZWYRTAŁA 2019” - kategoria: pomysł promujący czytanie;
- Nominacja w konkursie: 26. Ogólnopolska Nagroda Literacka im. Kornela Makuszyńskiego (ogłoszenie wyników - jesień 2019).

